

Sygn. akt I C 237/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 listopada 2013r

Sąd Okręgowy w Siedlcach I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Andrzej Kirsch

Protokolant st. sek. sąd. Joanna Makać

po rozpoznaniu w dniu 23 października 2013r w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z powództwa T. B., M. B., S. B. i T. K.

przeciwko (...)w W.

o zadośćuczynienie

I. zasądza od pozwanego (...)w W. na rzecz powódki T. B. kwotę **80.000** (osiemdziesiąt tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od dnia 23 lipca 2013r do dnia 6 listopada 2013r w wysokości 13% w stosunku rocznym i od dnia 7 listopada 2013r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

II. zasądza od pozwanego (...)w W. na rzecz powódki M. B. kwotę **65.000** (sześćdziesiąt pięć tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od dnia 23 lipca 2013r do dnia 6 listopada 2013r w wysokości 13% w stosunku rocznym i od dnia 7 listopada 2013r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

III. zasądza od pozwanego (...)w W. na rzecz powoda S. B. kwotę **22.000** (dwadzieścia dwa tysiące) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od dnia 23 lipca 2013r do dnia 6 listopada 2013r w wysokości 13% w stosunku rocznym i od dnia 7 listopada 2013r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

IV. zasądza od pozwanego (...)w W. na rzecz powódki T. K. kwotę **22.000** (dwadzieścia dwa tysiące) złotych tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami od dnia 23 lipca 2013r do dnia 6 listopada 2013r w wysokości 13% w stosunku rocznym i od dnia 7 listopada 2013r do dnia zapłaty z ustawowymi odsetkami,

V. w pozostałej części powództwo oddala,

VI. zasądza od pozwanego (...)w W. na rzecz powódki T. B. kwotę 4.209 (cztery tysiące dwieście dziewięć) złotych tytułem zwrotu części opłaty od pozwu, części opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa oraz części wynagrodzenia biegłej psycholog za sporządzenie opinii,

VII. zasądza od pozwanego (...)w W. na rzecz powódki M. B. kwotę 3.451,61 (trzy tysiące czterysta pięćdziesiąt jeden złotych i sześćdziesiąt jeden groszy) tytułem zwrotu części opłaty od pozwu, części opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa oraz części wynagrodzenia biegłej psycholog za sporządzenie opinii,

VIII. zasądza od pozwanego (...)w W. na rzecz powoda S. B. kwotę 1.305,11 (jeden tysiąc trzysta pięć złotych i jedenaście groszy) tytułem zwrotu części opłaty od pozwu, części opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa oraz części wynagrodzenia biegłej psycholog za sporządzenie opinii,

IX. zasądza od pozwanego(...)w W. na rzecz powódki T. K. kwotę 1.305,11 (jeden tysiąc trzysta pięć złotych i jedenaście groszy) tytułem zwrotu części opłaty od pozwu, części opłaty skarbowej od udzielonego pełnomocnictwa oraz części wynagrodzenia biegłej psycholog za sporządzenie opinii,

X. zasądza od pozwanego (...)w W. na rzecz powodów T. B., M. B., S. B. i T. K. kwoty po 1.199,43 (jeden tysiąc sto dziewięćdziesiąt dziewięć złotych i czterdzieści trzy grosze) na rzecz każdego z nich tytułem zwrotu części kosztów zastępstwa procesowego oraz części kosztów przejazdów pełnomocnika.

Sygn. akt I C 237/13

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 22 lutego 2013r. (data stempla pocztowego na kopercie k. 33) przeciwko (...) z siedzibą w W., T. B. wniosła o zapłatę kwoty 100.000 złotych, M. B. – o zapłatę kwoty 80.000 złotych, S. B. i T. K. – kwot po 27.000 złotych wraz z ustawowymi odsetkami od daty wytoczenia powództwa do dnia zapłaty z tytułu zadośćuczynienia za krzywdę po śmierci osoby najbliższej oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu powództwa wskazano, iż w dniu 22 kwietnia 2012 r. w miejscowości Ł., powiat (...), województwo (...) doszło do wypadku, w następstwie którego śmierć poniósł K. B.. Jak wynika z uzasadnienia powództwa, sprawcą zdarzenia był kierujący (...) o numerze rejestracyjnym (...), zarejestrowanym na Słowacji, posiadającym ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej nr (...) w K. P. as V. (...). Pełnomocnik powodów podał, iż zmarły był mężem powódki T. B., ojcem powódki M. B. oraz bratem powodów S. B. i T. K.. Strona powodowa dodała, iż pozwany uznał swoją odpowiedzialność za szkodę i przyznał odpowiednio: T. B. kwotę **20.000** złotych tytułem zadośćuczynienia za śmierć męża, kwotę 8.706,45 złotych tytułem zwrotu kosztów pogrzebu i kwotę 194,74 złotych z tytułu zwrotu kosztów leczenia, M. B. – kwotę **15.000** złotych tytułem zadośćuczynienia po śmierci ojca, 5.000 złotych tytułem znacznego pogorszenia sytuacji życiowej oraz kwotę 41,98 złotych tytułem zwrotu kosztów leczenia, zaś S. B. i T. K. – kwoty po **3.000** złotych z tytułu zadośćuczynienia po śmierci brata, odmawiając powodom wypłaty pozostałych części żądanych przez nich kwot. Zdaniem powodów, wypłacone im tytułem zadośćuczynienia kwoty są rażąco niskie przy uwzględnieniu doznanego przez nich bólu, cierpienia, żalu i smutku oraz trwałego ciosu psychicznego. Strona powodowa wyjaśniła, iż T. B. wraz ze zmarłym mężem tworzyli kochającą się i szczęśliwą parę, mieli wieloletni staż małżeński, a ich wspólne pożycie było niezakłócone. Pełnomocnik powodów podał, iż łączyły ich szczególnie silne więzi emocjonalne, fizyczne i gospodarcze, które nagle zostały zerwane. Zaznaczył, iż T. B. od dnia śmierci męża jest pogrążona w żałobie, głębokim smutku i depresji, które nie pozwalają jej normalnie funkcjonować. Z uzasadnienia powództwa wynika, iż M. B. była związana ze zmarłym ojcem silnymi więzami emocjonalnymi i uczuciowymi. Pełnomocnik powodów wskazał, iż zamieszkiwała ona wraz ze swoimi rodzicami i prowadziła z nimi wspólne gospodarstwo domowe. Podał, iż doznany przez nią ból, osamotnienie, psychiczna pustka i poczucie krzywdy po utracie ojca były szczególnie silne i traumatyczne bo nie zostały złagodzone kontaktem z inną bliską osobą. Dodał, iż powódka do dnia dzisiejszego nie otrzęsła się z traumy po śmierci ojca i pomimo upływu czasu nie może pogodzić się z tym faktem, a depresyjne przeżycia powódki wpłynęły na trudności z poukładaniem sobie życia osobistego. W uzasadnieniu powództwa wskazano, iż powodowie S. B. i T. K., jako rodzeństwo, pozostawali ze zmarłym w doskonałych relacjach, utrzymywali stałe i częste kontakty, organizowali wspólne spotkania towarzyskie (nie tylko z okazji świątecznych uroczystości), wspierali się w trudnych chwilach, interesowali się wzajemnie swoim życiem. Pełnomocnik powodów dodał, iż śmierć brata była dla nich ogromnym ciosem, z którym trudno jest im się pogodzić i od dnia śmierci odczuwają oni smutek, ból, cierpienie psychiczne i krzywdę (pozew k. 2-5).

W piśmie z dnia 15 kwietnia 2013 r. (data prezentaty sądu) pełnomocnik pozwanego z ostrożności procesowej wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych (pismo k. 49).

W odpowiedzi na pozew z dnia 29 kwietnia 2013 r. (data prezentaty Sądu, k. 60) pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W

uzasadnieniu odpowiedzi na pozew wskazano, iż pozwany nie kwestionuje swojej legitymacji biernej w przedmiotowej sprawie z uwagi na treść art. 19 ust. 3 w zw. z art. 123 pkt. 1 Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...)(Dz. U. nr 124, poz. 1152 z późn. zm.). Strona pozwana dodała, iż nie kwestionuje też wskazywanych przez powodów okoliczności faktycznych, natomiast sporna pomiędzy nimi pozostaje wysokość należnego świadczenia. Zdaniem pozwanego, niewątpliwie w najtrudniejszej sytuacji po śmierci K. B. znalazła się powódka T. B., jednakże w materiale dowodowym brak jest dowodów świadczących o tym, iż na skutek traumatycznego przeżycia korzystała ona z pomocy psychologicznej, a przeżyty stres spowodował zaburzenia zdrowotne, a także, że załamaniu uległy jej plany życiowe, rodzinne czy zawodowe. Podobnie pozwany ocenił sytuację powódki M. B. podnosząc, iż jest ona osobą dorosłą, o ukształtowanym charakterze, samodzielną, z perspektywą ułożenia sobie życia według własnych standardów, dlatego też rozmiar krzywdy będzie obiektywnie inny niż w przypadku małego dziecka. Odnośnie rodzeństwa zmarłego S. B. i T. K. pozwany wskazał, iż są oni osobami dorosłymi, mają własne rodziny, wokół których koncentruje się ich uwaga i starania, i które są dla nich wsparciem, ostoją i w nich mogą szukać pomocy i poczucia bezpieczeństwa. W ocenie strony pozwanej, z uwagi na podniesione okoliczności, wypłacone powodom tytułem zadośćuczynienia kwoty były adekwatne do doznanych przez nich krzywd. Pozwany zakwestionował nadto żądanie odsetkowe, wskazując iż roszczenie stanie się wymagalne dopiero w dacie wyrokowania, tj. w dniu w którym Sad ustali wysokość zadośćuczynienia (odpowiedź na pozew k. 60 – 62).

Na rozprawie w dniu 6 maja 2013 r. pełnomocnik powodów podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie (protokół rozprawy k. 71 – 73).

Za pismem procesowym z dnia 22 maja 2013 r. (data prezentaty Sądu) pełnomocnik powodów złożył dokumentację medyczną, wskazując iż powódki T. B. i M. B. po śmierci K. B. korzystały z długotrwałego specjalistycznego leczenia psychiatrycznego. Dodał, iż T. B. leczyła się na nerwicę, przyjmowała środki farmakologiczne i zdiagnozowano u niej zespół zaburzeń depresyjno – lękowych (pismo k. 79 – 80).

Na rozprawie w dniu 23 października 2013 r. pełnomocnik powodów podtrzymał dotychczasowe stanowisko w sprawie (protokół rozprawy k. 133 – 136).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 kwietnia 2012 r. w miejscowości Ł. droga nr (...) gmina S. powiat (...), województwo (...) doszło do wypadku komunikacyjnego, polegającego na potrąceniu pieszych m.in. K. B. przez ciągnik siodłowy marki M. o numerze rejestracyjnym (...) wraz z naczepą o numerze rejestracyjnym (...), kierowany przez F. S.. W wyniku odniesionych na skutek potrącenia obrażeń K. B. zmarł (okoliczności bezsporne, odpis wyroku k. 141 – 143, kopia odpisu skróconego aktu zgonu k. 18).

Wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2013 r. wydanym w sprawie o sygnaturze akt II K 212/13, Sąd Rejonowy w Garwolinie uznał F. S. za winnego spowodowania przedmiotowego wypadku. Wyrok nie jest prawomocny (odpis wyroku k. 141 – 143).

Pojazd sprawcy wypadku posiadał ważne wykupione w K. P. as V. (...) ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej (numer polisy (...)).

K. B. był mężem T. B., ojcem M. B. i bratem S. B. oraz T. K. (okoliczność bezsporna).

Pismami z dnia 27 lipca 2012 r. T. B., M. B., S. B. i T. K. zgłosili szkodę T.U. (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W., wnosząc m. in. o wypłatę odpowiednio kwot 80.000 złotych, 50.000 złotych, 30.000 złotych i 30.000 złotych tytułem zadośćuczynienia za śmierć osoby najbliższej (zgłoszenia znajdujące się w aktach szkody).

Po rozpatrzeniu zgłoszonych roszczeń T.U. (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. podjęło decyzję o wypłacie tytułem zadośćuczynienia T. B. kwoty **20.000** złotych, M. B. kwoty **15.000** złotych, zaś S. B. i T. K. kwot po **3.000** złotych (okoliczności bezsporne, kopie pism k. 19 – 21 i k. 22 – 24).

T. B. pozostawała w związku małżeńskim z K. B. od 1975 r. K. B. utrzymywał dom. Byli szczęśliwym małżeństwem. Mieli dwoje dzieci. Syn wymienionych zginął w wypadku komunikacyjnym w (...) Córka zamieszkuje w Niemczech. Po otrzymaniu informacji o śmierci K. B., T. B. doznała okresowej ostrej reakcji na stres, straciła na wadze. Nie była w stanie zorganizować pogrzebu. Codziennie odwiedza grób męża. Aktualnie ma zaburzenia snu, wobec czego przyjmuje leki. Pozostaje pod stałą opieką psychiatry. Zdiagnozowano u niej zespół depresyjny umiarkowany. Przyjmuje regularnie leki. Obecnie mieszka sama (opinia k. 95 – 97, dokumentacja medyczna k. 83 – 87, zeznania powódki T. B. k. 133 v. – 134 v., zeznania powoda S. B. k. 134 v. – 135, zeznania powódki T. K. k. 135 – 135 v.).

M. B. w 2007 r. wyjechała do Niemiec, gdzie nadal przebywa. Na wiadomość o śmierci ojca doznała odrętwienia emocjonalnego, nie wierzyła w to co się stało. Po tygodniu od zdarzenia doświadczyła racjonalizacji sytuacji i zaczęła odczuwać rozpacz. Straciła na wadze. Podjęła leczenie psychiatryczne. Do chwili obecnej ma problemy ze snem, w związku z czym przyjmuje preparaty ziołowe. Leczy się neurologicznie. Miała bardzo dobre relacje z ojcem. Rozmawiała z nim częściej i dłużej niż z matką. Jemu się zwierzała (opinia k. 100 - 102, dokumentacja medyczna k. 81 – 82, zeznania powódki T. B. k. 133 v. – 134 v., zeznania powoda S. B. k. 134 v. – 135, zeznania powódki T. K. k. 135 – 135 v.).

S. B. miał bliskie relacje z K. B.. Razem się wychowywali. Często się widywali. Pozostawali w stałym kontakcie telefonicznym. Razem z T. K. organizował pogrzeb. Przynajmniej raz w tygodniu odwiedza grób brata. Obecnie pomaga T. B. (zeznania powódki T. B. k. 133 v. – 134 v., zeznania powoda S. B. k. 134 v. – 135, zeznania powódki T. K. k. 135 – 135 v., opinia k. 98 - 99).

T. K. również miała bardzo dobre relacje z K. B.. Razem się wychowywali. Często się odwiedzali. K. B. był chrzestnym ojcem jej syna. W czasie gdy syn zmarłego – M. chorował, to właśnie ją K. B. upoważnił do otrzymywania informacji o stanie zdrowia syna. Pozostaje w stałym kontakcie z T. B. (zeznania powódki T. B. k. 133 v. – 134 v., zeznania powoda S. B. k. 134 v. – 135, zeznania powódki T. K. k. 135 – 135 v., opinia k. 103 - 104).

Na podstawie analizy akt niniejszego postępowania oraz badań psychologicznych biegły psycholog M. J. stwierdziła, iż u T. B. występują cechy depresyjne, a także nieprawidłowy proces uczenia się sugerujący zmiany w ośrodkowym układzie nerwowym.

Opiniując M. B. biegła stwierdziła u niej cechy osobowości nieprawidłowej, cechy depresyjności i wysokiej wrażliwości emocjonalnej.

Zdaniem biegłej obecne funkcjonowanie oraz stan emocjonalny T. B. i M. B. wykraczają poza typową reakcję żałoby, wobec czego wymienione wymagają dalszego leczenia psychiatrycznego i pomocy psychologicznej (opinie k. 95 – 97, k. 100 – 102).

U S. B. biegła stwierdziła prawidłowe funkcjonowanie emocjonalne i społeczne, zaś u T. K. - podwyższony poziom wrażliwości emocjonalnej. Wskazała, iż śmierć brata była dla nich doświadczeniem trudnym, szczególnie ze względu na fakt, iż zdarzenie to było nagłe, a więź między rodzeństwem – silna. W ocenie biegłej powyższe okoliczności nie wpłynęły na ich codzienne funkcjonowanie, a reakcje emocjonalne nie wykraczają poza typową reakcję żałoby (opinie k. 98 – 99, k. 103 – 104).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy w postaci wskazanych powyżej dokumentów, a nadto kopii zawiadomienia o wszczęciu śledztwa (k. 15), kopii postanowień o powołaniu biegłych (k. 16, k. 17), kopii wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy (k. 25 - 32), a także dokumentacji zgromadzonej w aktach szkody.

Załączoną do akt przez stronę powodową dokumentację znajdującą się w aktach szkody Sąd dał wiarę, jako że jej autentyczność, jak i wynikające z niej fakty, nie budzą wątpliwości w świetle wszechstronnej analizy zgromadzonego

w sprawie materiału dowodowego. Nie była ona nadto kwestionowana przez żadną ze stron, dlatego też Sąd uznał wynikające z niej okoliczności za bezsporne.

Dla ustalenia skutków jakie dla powodów spowodowała śmierć K. B., ich negatywnych przeżyć związanych z nagłą utratą osoby bliskiej oraz wpływu doznanej krzywdy na ich życie i codzienne funkcjonowanie, niewątpliwy wpływ miały opinie biegłego psychologa M. J.. W przekonaniu Sądu, biegła dokonała analizy dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy oraz przeprowadziła badania psychologiczne powodów zgodnie z doświadczeniem zawodowym oraz wskazaniami wiedzy z zakresu psychologii, a następnie wyciągnęła adekwatne i logiczne wnioski. Przedmiotowe opinie są jasne i wyczerpujące, dlatego należy je podzielić i uznać za pełnowartościowy materiał dowodowy. Podkreślić należy, iż żadna ze stron nie zgłaszała co do złożonych opinii żadnych zastrzeżeń.

Sąd nie znalazł podstaw do zakwestionowania zeznań powodów albowiem są one w ocenie Sądu szczere, spójne i logiczne. Jednakże doszedł do przekonania, iż z uwagi na subiektywne poczucie pokrzywdzenia tych osób, do zeznań ich należy podchodzić z pewną dozą ostrożności i uznać je za wiarygodne w zakresie, jaki pozostaje zgodny z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, a w szczególności z opiniami biegłego specjalisty.

Wskazać należy, iż wszystkie dowody, na podstawie których Sąd dokonał ustaleń faktycznych korespondują ze sobą nawzajem, wzajemnie się uzupełniając i potwierdzając, tworząc logiczną całość.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 446 § 4 kc Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zatem zobowiązanym do naprawienia szkody na podstawie art. 446 § 4 kc jest podmiot, który ponosi odpowiedzialność deliktową za uszkodzenie ciała lub wywołanie rozstroju zdrowia, a w konsekwencji śmierć bezpośrednio poszkodowanego.

Zgodnie z przepisem art. 9a ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, (...) (Dz. U. 2013. 392 j. t.) umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje szkody, o jakich mowa w art. 9 ustawy, będące następstwem zdarzenia, które miało miejsce w okresie ubezpieczenia. Z kolei zgodnie z przepisem art. 9 ust. 1 ustawy, umowa ubezpieczenia obowiązkowego odpowiedzialności cywilnej obejmuje odpowiedzialność cywilną podmiotu objętego obowiązkiem ubezpieczenia za szkody wyrządzone czynem niedozwolonym oraz wyniki z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, o ile nie sprzeciwia się to ustawie lub właściwości (naturze) danego rodzaju stosunków.

W niniejszym procesie pozwany nie kwestionował swojej legitymacji procesowej biernej, wynikającej chociażby z przepisu art. 120 ustawy. Zgodnie z jego ust. 1 (...), zwane dalej Biurem, jest instytucją wykonującą zadania określone w ustawie, natomiast w myśl ust. 2 Biuro ma osobowość prawną, a jego siedzibą jest miasto stołeczne W.. W myśl przepisu art. 123 ustawy, Biuro odpowiada m. in. za szkody będące następstwem wypadków, które miały miejsce na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i powstały w związku z ruchem pojazdów mechanicznych, zarejestrowanych w państwach, których biura narodowe są sygnatariuszami Porozumienia Wielostronnego. System powyższy ma ułatwiać dochodzenie roszczeń podmiotom poszkodowanym na skutek ruchu pojazdów zarejestrowanych w innym kraju niż kraj miejsca zamieszkania poszkodowanego. Odpowiedzialność i zaangażowanie finansowe Biura ma z założenia charakter tymczasowy, nie wyłącza odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń, który objął ochroną ubezpieczeniową odpowiedzialność cywilną sprawcy szkody. Dlatego biura narodowe, które likwidują szkody i wypłacają należne świadczenia, mają roszczenie zwrotne do odpowiedzialnego za szkodę zakładu ubezpieczeń lub biura narodowego państwa, na terytorium którego jest zarejestrowany pojazd, którego ruchem wyrządzono szkodę (D. Maśniak w: Komentarz do art. 123 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych ..., opubl. Lex 2011).

Z kolei przepis art. 19 ust. 3 ustawy stanowi, iż poszkodowany może dochodzić roszczeń bezpośrednio od(...) w przypadkach, o których mowa w art. 123 ustawy.

Przepis art. 34 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych wskazuje, iż z ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną szkodę w związku z ruchem tego pojazdu będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia, utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Pojęcie szkody w polskim prawie cywilnym obejmuje zarówno szkodę majątkową sensu stricto, jak i szkodę niemajątkową w postaci krzywdy. W relacji do tak określonego zakresu szkody powstaje obowiązek jej naprawienia, poprzez odszkodowanie obejmujące zarówno odszkodowanie sensu stricto, jak i zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę. Ponadto stosownie do art. 35 w/w ustawy, ubezpieczeniem OC objęta jest odpowiedzialność cywilna każdej osoby, która kierując pojazdem mechanicznym wyrządziła szkodę w związku z ruchem tego pojazdu. Przy czym odpowiedzialność cywilna obejmuje także, obowiązek naprawienia krzywdy, jeżeli wynika ona z ruchu pojazdu mechanicznego. Obowiązek naprawienia szkody, w tym także krzywdy w powyższym zakresie ma charakter zupełny, poprzez zapłatę odszkodowania lub odpowiedniej kwoty z tytułu zadośćuczynienia.

W rozpoznawanej sprawie pozwany nie kwestionował posiadania przez sprawcę wypadku ubezpieczenia OC. (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W. uznało co do zasady swoją odpowiedzialność i wypłaciło powodowi zasadne jego zdaniem kwoty zadośćuczynienia. Z powyższego wynika również, iż powodowie wyczerpali tryb, o którym stanowią przepisy art. 14 oraz rozdziału drugiego cytowanej ustawy, tj. zgłosili najpierw swoje roszczenie do zakładu ubezpieczeń. Kwestią sporną pomiędzy stronami pozostawała wysokość należnego zadośćuczynienia. Pozwany utrzymywał, iż wypłacone przez niego powodowi kwoty są adekwatne do rozmiaru szkody i w pełni rekompensują ich krzywdę. Powodowie zaś twierdzili, iż wypłacone im kwoty są rażąco niskie.

Zgodnie z art. 822 kc, przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz zostaje zawarta umowa ubezpieczenia. (...) S.A. V. (...) z siedzibą w W., działająca jako nominowany korespondent K. P. as V. (...) na terenie Polski wypłaciła tytułem zadośćuczynienia T. B. kwotę 20.000 złotych, M. B. kwotę 15.000 złotych, zaś S. B. i T. K. kwoty po 3.000 złotych.

W ocenie Sądu przyznane kwoty nie rekompensują w całości doznanych przez powodów krzywd. Nie ulega wątpliwości, iż powodowie należą do kręgu najbliższych członków rodziny, spełniając warunki podmiotowe przewidziane w art. 446 § 4 kc. Zażyłość łączących powodów ze zmarłym relacji została w ocenie Sądu przedstawiona w zeznaniach powodów, które znajdują potwierdzenie w sporządzonych odnośnie nich opiniach psychologicznych, omówionych już przez Sąd, a także dokonanych przez Sąd obserwacjach ich zachowań w czasie składania wyjaśnień, a następnie zeznań. Oczywistym jest, jak zauważył sam pozwany, sytuacja każdego z powodów kształtuje się w przedmiotowej sprawie inaczej. Sąd podzielił tu zdanie pozwanego, iż w najtrudniejszej sytuacji po śmierci K. B. znalazła się jego żona T. B., z którą tworzyli szczęśliwe małżeństwo przez ponad 30 lat. Wiele wspólnie przeszli. Powódka miała w nim całkowite oparcie. On też zapewniał utrzymanie jej i domu. Po jego śmierci, co prawda mogła liczyć na pomoc i wsparcie rodziny i znajomych, jednakże nie umniejszyło to w żaden sposób jej cierpienie. Powódka do chwili obecnej pozostaje pod stałą opieką psychiatryczną.

Nieco odmienna, aczkolwiek równie trudna jest sytuacja córki zmarłego - M. B.. Co prawda w 2007 r. wyjechała ona na stałe do Niemiec, jednakże pozostawała w ciągłym kontakcie telefonicznym ze swoimi rodzicami. Ojciec stanowił dla niej ogromne wsparcie, również finansowe. To jemu, częściej niż matce, zwierzała się ze swoich problemów, jego się radziła. Po śmierci K. B. zmuszona była korzystać z pomocy psychiatrycznej. Obecnie pozostaje pod stałą opieką neurologiczną. Z uwagi na dzielącą ją z ojcem odległość, Sąd doszedł do przekonania, iż jej cierpienia były nieco mniejsze niż jej matki.

Ze sporządzonych w sprawie opinii psychologicznych wynika bez najmniejszych wątpliwości, iż także rodzeństwo K. S. B. i T. K. ponieśli znaczną stratę. Brat stanowił dla nich wsparcie, służył radą. Wspierali się nawzajem. Utrzymywali regularne kontakty. Jak jednakże słusznie zauważył pozwany, mają oni swoje rodziny i to głównie wokół nich

koncentrują swoją uwagę i starania. Po śmierci brata były wokół nich osoby bliskie, tj. dzieci i małżonkowie, którzy są dla nich wsparciem, ostoją, w których mogą szukać pomocy i poczucia bezpieczeństwa.

Przewidziane w art. 446 § 4 kc zadośćuczynienie ma kompensować uszczerbek niemajątkowy doznany przez najbliższe osoby zmarłego. Kompensacji podlega krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego człowieka. Zadośćuczynienie pieniężne przyznane na podstawie art. 446 § 4 kc ma na celu przede wszystkim złagodzenie cierpień fizycznych i psychicznych będących wynikiem śmierci najbliższej osoby, a także ma pomóc przystosować się ponoszącym stratę do nowej rzeczywistości. W tym miejscu podnieść należy, iż życie ludzkie nie ma ceny. Nie można bowiem wyrazić i ustalić w sposób ekonomiczny powstałej w związku z tym krzywdy, tym bardziej gdy śmierć osoby bliskiej ma charakter nagły i nieprzewidywany, i spowodowana jest wyłącznie działaniem osoby drugiej. Dolegliwości psychofizyczne powstałe w związku z taką tragedią nie koniecznie muszą się tu przejawiać w jakiejś chorobie. Chodzi o sam fakt i o powstałe w związku z tym cierpienia, tj. pustkę, lęk i samotność, które są oczywiste.

Nie sposób nie zauważyć, iż tego typu sprawy mają charakter bardzo ocenny. Sąd ustalając kwotę zadośćuczynienia nie dysponuje żadnymi wskazówkami czy tabelami określającymi wysokość zadośćuczynienia dla poszczególnych przypadków. Orzeczenia innych sądów mogą dać jedynie wskazówki w tym zakresie. Jednakże subiektywny charakter krzywdy nie pozwala na mechaniczne kierowanie się nimi nawet w bardzo zbliżonych okolicznościach. Przyznanego poszkodowanemu zadośćuczynienia nie należy także traktować na zasadzie ekwiwalentności, którą charakteryzuje wynagrodzenie szkody majątkowej. Ma ono służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a jednocześnie nie być źródłem wzbogacenia. Truizmem z całą pewnością byłoby stwierdzenie, iż cierpienia spowodowane śmiercią osoby najbliższej nie dadzą się przełożyć na konkretną sumę pieniężną, jednakże nie może budzić wątpliwości, iż wypłacona z tego tytułu kwota nie może mieć charakteru symbolicznego, gdyż doprowadziłoby to do deprecjacji wartości życia ludzkiego.

W ocenie Sądu, odnośnie wysokości zadośćuczynienia jedynie pomocniczo można się odwołać do orzecznictwa dotyczącego art. 445 kc. Wynika to z faktu, iż art. 446 § 4 kc nie wiąże wystąpienia krzywdy ze szkodą ujętą w kategoriach medycznych. Sąd miał na uwadze, że zadośćuczynienie ma przede wszystkim charakter kompensacyjny i tym samym jego wysokość musi przedstawiać jakąś ekonomicznie odczuwalną wartość (wyrok SN z dnia 26 lutego 1962 r., IV CR902/61, OSNCP 1963 nr 5, poz.107). Wysokość ta nie może być jednak nadmierna w stosunku do doznanej krzywdy i aktualnych stosunków majątkowych społeczeństwa, a więc powinna być utrzymana w rozsądnych granicach. Przy czym ustalenie wysokości zadośćuczynienia wymaga uwzględnienia wszystkich okoliczności istotnych dla określenia rozmiaru doznanej krzywdy. Zgodnie z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 1998 r. (II CKN 756/97 nie publ.) treść art. 445 kc pozostawia z woli ustawodawcy swobodę sądowi orzekającemu w ustalaniu wysokości zadośćuczynienia i pozwala, w okolicznościach rozpoznawanej sprawy, uwzględnić indywidualne właściwości i subiektywne odczucia osoby pokrzywdzonej. Jak słusznie zwrócił uwagę Sąd Apelacyjny w Łodzi w uzasadnieniu wyroku z dnia 14 kwietnia 2010 r. (I ACa 178/10), mierzenie skali cierpienia osoby, która nie doznała uszkodzenia ciała i rozstroju zdrowia, pozostaje poza możliwościami dowodowymi Sądu i zakładu ubezpieczeń. Tym samym zadośćuczynienie ma kompensować nie tyle doznany ból spowodowany śmiercią osoby bliskiej, lecz przedwczesną utratę członka rodziny. Nie oznacza to jednak, że nie należy brać pod uwagę takich okoliczności jak poczucie osamotnienia, cierpienie moralne i wstrząs psychiczny wywołany śmiercią osoby najbliższej, rola jaką w rodzinie pełniła osoba zmarłego, stopień w jakim pozostali członkowie rodziny będą umieli odnaleźć się w nowej rzeczywistości i na ile zdolni są zaakceptować obecny stan rzeczy.

Nie ulega wątpliwości, iż śmierć K. B. spowodowała naruszenie więzi emocjonalnych i duchowych pomiędzy członkami rodziny. Więzy te ze wskazanych wcześniej względów w przypadku T. B. i M. B. były niezwykle silne. Nieco słabsze były te więzi w stosunku do rodzeństwa - S. B. i T. K.. Zdarzenie to było dla powodów niebywale dotkliwe, powodując trudną do wyobrażenia krzywdę, co z kolei przemawia za koniecznością zasądzenia na ich rzecz zadośćuczynienia w znacznej wysokości. W ocenie Sądu, mając na uwadze treść sporządzonych odnośnie powodów opinii psychologicznych, z których wynika, iż obraz żałoby T. B. i M. B. wykracza poza normę reakcji po stracie bliskiej osoby i w stosunku do nich wymagane jest dalsze leczenie psychiatryczne i pomoc psychologiczna, zaś dla S. B. i T. K. śmierć brata była doświadczeniem trudnym szczególnie na fakt, iż było to zdarzenie nagłe, a więź między nimi silna, uznać należało, iż

kwota **100.000** złotych dla T. B., kwota **80.000** złotych dla M. B. i kwoty po **25.000** złotych dla S. B. i T. K. z tytułu zadośćuczynienia są adekwatne do doznanych przez powodów krzywd. Przy uwzględnieniu zatem kwot, które zostały powodom dotychczas wypłacone, na rzecz T. B. zasądzić należało dodatkowo kwotę 80.000 złotych, na rzecz M. B. – kwotę 65.000 złotych, a na rzecz S. B. i T. K. - kwoty po 22.000 złotych.

Odnośnie odsetek Sąd rozstrzygnął zgodnie z dyspozycją art. 481 § 1 kc, wedle którego wierzyciel może domagać się odsetek za okres opóźnienia w spełnieniu przez dłużnika świadczenia pieniężnego, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. W ocenie Sądu, wszelkie wątpliwości w niniejszej sprawie rozwiane zostały wraz z opiniami psychologicznymi dotyczącymi powodów, które doręczono pełnomocnikowi pozwanego w dniu 15 lipca 2013 r. i nic nie stało na przeszkodzie, by dysponując zgromadzoną dokumentacją dotyczącą przedmiotowego wypadku, w którym zginął K. B., pozwany wypłacił powodom w terminie 7 dni należne im zadośćuczynienie. Nie istniały wówczas już bowiem żadne wątpliwości, co do okoliczności zdarzenia, rozmiaru krzywdy powodów i podstaw odpowiedzialności pozwanego. Pozwany pozostawał zatem w zwłoce ze spełnieniem świadczenia od dnia 23 lipca 2013 r., dlatego też Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów odsetki ustawowe od tej daty do dnia ogłoszenia orzeczenia, tj. do dnia 6 listopada 2013 r., określając ich wysokość zgodnie z § 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie określenia wysokości odsetek ustawowych (Dz. U. 2008. 220. 1434), a następnie od dnia następnego po dacie wyrokowania, tj. od dnia 7 listopada 2013 r. do dnia zapłaty.

Z uwagi na powyższe rozważania, powództwo w pozostałym zakresie należało oddalić.

Sąd rozstrzygnął o kosztach procesu, w tym kosztach zastępstwa procesowego, na podstawie art. 98 § 1 i § 3 kpc w oparciu o przepisy Ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 2010. 90. 594) oraz Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. 2013. 490 j.t.), stosując zgodnie z art. 100 kpc zasadę stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu. Powódka T. B. poniosła opłatę od pozwu w kwocie 5.000 zł, M. B. – 4.000 zł, zaś S. B. i T. K. – po 1.350 zł każde z nich. Łączny koszt opinii biegłej psycholog wyniósł 960 zł, co w rozliczeniu na każdego z powodów daje kwotę po 240 zł. Każdy z powodów poniósł również opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. Powodowie ponieśli również opłatę skarbową od pełnomocnictwa substytucyjnego w kwocie 17 zł, co w rozbiu na każdego z nich daje kwotę po 4,25 zł. Zatem powódka T. B. poniosła łączne koszty w kwocie **5.261,25** zł (5.000 + 17 + 240 + 4,25), M. B. – **4.261,25** zł (4.000 + 17 + 240 + 4,25), zaś S. B. i T. K. kwoty po **1.611,25** zł (1.350 + 17 + 240 + 4,25). Biorąc pod uwagę kwoty zasądzone na rzecz powodów w stosunku do kwot dochodzonych – T. B. wygrała sprawę w 80%, zaś M. B., S. B. i T. K. w 81% każde z nich. Uwzględniając to, w jakim stosunku każde z powodów wygrało sprawę, Sąd zasądził na rzecz T. B. kwotę 4.209 zł (80% z kwoty 5.261,25), M. B. kwotę 3.451,61 zł (81% z kwoty 4.261,25) i na rzecz S. B. i T. K. kwoty po 1.305,11 zł (81% z kwoty 1.611,25). Powodowie wnosili również o zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego i kosztów dojazdu pełnomocnika, a była to łączna kwota 7.616 zł (spis kosztów – k. 124). Składała się na nią kwota 7.200 zł tytułem minimalnego wynagrodzenia rady prawnego i kwota 416 zł z tytułu kosztów dojazdu pełnomocnika do Sądu Okręgowego w Siedlcach. Biorąc pod uwagę, że powodowie dochodzili łącznie kwoty 234.000 zł, a powództwo uwzględnione zostało do kwoty 189.000 zł, wygrali oni sprawę w 81%. Strona pozwana wygrała natomiast sprawę w 19%. Oznacza to, że 81% z kwoty 7.616 zł daje kwotę 6.168,96 zł. Z kolei koszty pozwanego stanowi minimalne wynagrodzenie pełnomocnika z tytułu zastępstwa procesowego (7.200 zł) i opłata skarbową od pełnomocnictwa (17 zł), co łącznie daje kwotę 7.217 zł. 19% z kwoty 7.217 zł daje kwotę 1.371,23 zł i taka też kwota należy się pozwanemu. Należało zatem pomniejszyć kwotę należną powodom o kwotę należną pozwanemu (6.168,96 – 1.371,23), co dało kwotę 4.797,73 zł należną powodom tytułem częściowego zwrotu kosztów procesu w postaci kosztów zastępstwa procesowego i kosztów dojazdu pełnomocnika do Sądu. Powyższa kwota podzielona na każdego z powodów dała kwotę 1.199,43 zł, która zasądzona została na rzecz każdego z powodów.

Już tylko na marginesie wyjaśnić należy zasadność uwzględnienia w kosztach procesu poniesionych przez powodów kosztów dojazdów ich pełnomocnika na rozprawę. Stanowisko w tym przedmiocie niejednokrotnie zajmował Sąd Najwyższy, wskazując, iż celowe i niezbędne koszty przejazdu profesjonalnego pełnomocnika strony w celu wzięcia

udziału w rozprawie wchodzi w skład kosztów procesu, o których mowa w art. 98 § 1 i 3 kpc (tak np. Uchwała Sądu Najwyższego z dnia 12 czerwca 2012 r. wydana w sprawie o sygnaturze akt III PZP 4/12, OSNP 2012/23-24/280, Biul.SN 2012/6/27). Co do zasady, udział profesjonalnego pełnomocnika w czynnościach procesowych, w tym w rozprawie, jest podejmowany dla celowego dochodzenia praw i celowej obrony reprezentowanej strony. Jeśli więc z tego tytułu powstają koszty związane z dojazdem pełnomocnika do sądu, to z tego już zasadniczego względu są to koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony.

Mając na uwadze powyższe, Sąd orzekł jak w sentencji wyroku.